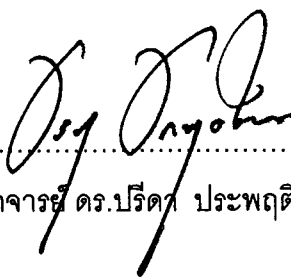

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ การพัฒนารูปแบบการจัดการป่าชุมชนโดยองค์กรชาวบ้าน
ชื่อผู้ทำวิทยานิพนธ์ นายอนุชิต การเกษ
คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

..........ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.ธนพรรณ ธาณี)

..........กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ปรีดา ประพุดติชอบ)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาถึงความรู้ความเข้าใจขององค์กรชาวบ้านในการจัดการป่าชุมชน 2) เพื่อพัฒนาระบบการดำเนินงานขององค์กรชาวบ้านในการจัดการป่าชุมชน และ 3) เพื่อศึกษาถึงแนวทางการพัฒนาความเข้มแข็งขององค์กรชาวบ้าน ในการจัดการป่าชุมชน โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการ พื้นที่ทำการศึกษา คือ ป่าชุมชนหนองเม็กหนองฮี ตำบลเสือเผ่น อำเภอยะยี่น จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งมีการรวมตัวจัดตั้งเป็นองค์กรชุมชนเพื่อดำเนินการดูแลรักษาป่าชุมชน แต่เนื่องจากเป็นองค์กรที่ดั่งขึ้นใหม่ จึงยังขาดกระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบ และขาดประสบการณ์ในการจัดการทรัพยากร นับเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมกับการวิจัยในรูปแบบของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อพัฒนาความเข้มแข็งขององค์กรชาวบ้านในการจัดการป่าชุมชน

การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 158 คนวัยเรือน จาก 4 หมู่บ้าน ที่อาศัยป่าหนองเม็กหนองฮีเพื่อดำรงชีวิต เก็บรวบรวมข้อมูลก่อนและหลังดำเนินกิจกรรมแทรกแซง โดยศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงานขององค์กรชาวบ้าน การกำหนดแนวทางแก้ไขปัญาโดยใช้กิจกรรมแทรกแซง เพื่อพัฒนาความเข้มแข็งให้กับองค์กรชาวบ้านในการจัดการป่าชุมชน โดยการสัมภาษณ์เชิง

ปฏิบัติการเพื่อวางแผนการจัดการป่าชุมชน และการฝึกอบรมการทำข้อมูลและสื่อรณรงค์ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า

1. ชาวบ้านมีความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้น เห็นความสำคัญของป่าไม้ มีการปฏิบัติตามกฎระเบียบขององค์กรชาวบ้านที่ได้วางไว้
2. การดำเนินงานขององค์กรชาวบ้าน เพื่อจัดการป่าชุมชน ควรจัดให้มีการสร้างเครือข่ายเพื่อดูแลรักษาทรัพยากรป่าขึ้นภายใต้การสนับสนุนจากทางภาครัฐและเอกชน
3. การพัฒนาและส่งเสริมองค์กรชาวบ้านและองค์กรเครือข่ายให้เข้มแข็ง ควรเร่งพัฒนาศักยภาพของผู้นำ และคณะกรรมการองค์กรชาวบ้านเพื่อการจัดการป่าชุมชน ควรจะมีการจัดกิจกรรมระดับชุมชน หรือการใช้โอกาสในงานเทศกาลต่าง ๆ ในชุมชน ประชาสัมพันธ์แนวคิดและวิธีการอนุรักษ์ป่า เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจและนำไปสู่ความร่วมมือในการอนุรักษ์ต่อไป การจัดกิจกรรมเพื่อประสานความเข้าใจระหว่างหมู่บ้านที่เข้ามาใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่า เพื่อให้เกิดความเข้าใจ และความร่วมมือ และควรให้องค์กรชาวบ้านจัดกิจกรรมสรุปผลการดำเนินงาน เพื่อหาข้อบกพร่อง จุดดี จุดเสีย ปัญหาอุปสรรค เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขในการดำเนินกิจกรรมครั้งต่อไป